

V „Tednu ljudske prosvete“ bo oživelo kulturno prosvetno delo

V počastitev II. kongresa Ljudske prosvete Slovenije, ki se bo vršil v Ljubljani v mesecu decembru t. l., se bo vršil v ptujskem okraju od 15. do 22. oktobra »Teden ljudske prosvete«, ki bo vezan na okrajno gospodarsko razstavo.

Program »Tedna Ljudske prosvete« je sledeč:

Sobota, 15. oktobra: Svečana otvoritev »Tedna Ljudske prosvete«. Ob tej priliki se bodo vršile svečane akademije v Ptuj, Ormož, Središču, Gorišnici, Strnišču in Majšperku ob 20. uri zvečer.

Program za Ptuj:

Nedelja, 16. oktobra: a) ob 5. uri zjutraj budnica (godba SKUD-a Ptuj); b) od 7 do 8. ure zbirališče za povorko v drevoredih pri železniški postaji; c) ob 8. uri začetek povorke; d) ob 9. uri zborovanje iz govorni in nagraditveni najboljše delavcev, zadružnikov, kmetov in prostovoljnih delavcev. Zborovanje se bo vršilo pred Mladiko; e) od 12. do 13. uri koncert v mestnem parku (godba na pihala SKUD »Jože Lacko« iz Ptuj); f) ob 15. uri ogled muzejev. Ob tej priliki bodo nastopale sledeče skupine: Pevski zbor in orkester SKUD »Jože Lacko« na gradu (viteška dvorana), godba na pihala SKUD »Jože Lacko« pred dominikanskim samostanom (arheološka zbirka) in tamburaški zbor NM v parku pred vinarskim muzejem; g) ob 17. uri v gledališču »Pot do zločina« za nagradence; h) ob 20. uri

v gledališču »Pot do zločina« za ostalo občinstvo.

Ponedeljek, 17. oktobra: Gostovanje igralske skupine IUD Gorišnica v Ptuj z igro Nušič: »Pokojnik«. Predstava v gledališču ob 20. uri.

Torek, 18. oktobra: Ob 20. uri zvečer predavanje v okviru ljudske univerze o ljudski prosveti v Ptuj, Ormož, Središču, Strnišču in Majšperku.

Sreda, 19. oktobra: Pevski zbor SKUD »Jože Lacko« iz Ptuj gostuje v Središču, orkester in godba v Veliki Nedelji. Igralska skupina iz Majšperka gostuje v Linhartovim: »Matiček se žen« v Ptuj.

Četrtek, 20. oktobra: Gostovanje igralske skupine iz Majšperka v Linhartovim: »Matiček se žen« v Lovrencu na D. p., igralske skupine SKUD »Jože Lacko« iz Ptuj z igro »Pot do zločina« v Juršinih. V ptujskem gledališču koncert moškega pevskega zbora SKUD »Jože Lacko«.

Petek, 21. oktobra: Pevski zbor SKUD Majšperk bo gostoval v Podlehniku. Igralska skupina iz Strnišča s Cankarjevimi »Hlapci« v Ptuj. Predstava ob 20. uri v gledališču.

Sobota, 22. oktobra: Zaključna akademija v ptujskem gledališču, ki jo bodo izvedle vse sekcije SKUD-a »Jože Lacko«.

Opozarjajo se vse sindikalne podružnice, da se temeljito pripravijo na povorko, ki bo prikazala uspehe delovnih ljudi ptujskega okraja. R. I.

Iz nalog in pristojnosti krajevnih ljudskih odborov

V Desterniku se je vršila 29. septembra t. l. seja odbora KLO v navzočnosti predstavnikov množičnih organizacij. Dnevni red se je zajemal 7 točk, od poročila o politični situaciji do lokalnih gospodarskih vprašanj zadružništva ter slučajnosti.

Iz zapisnika te odborne se je razvidno, da zajema razne ugotovitve, ne vsebuje pa konkretne razdelitve nalog z določitvijo časa izvršitve. Tako je ugotovljeno, da dolguje Bračič Marija iz Dolica 1849 kg žitaric, Kumer Jože iz Dolica 1768 kg, Braček Franc iz Dolica 1020 kg, Horvat Mihael iz Gomile 556 kg. Rešitev tega vprašanja je zamisljena v čim prejšnjem sklicanju ljudi in odborov, da bi se to vprašanje dokončno rešilo. Enako je ugotovljeno, da obstojajo na področju KLO dolžniki davka in da je treba v akcijo vključiti stalne delovne sile zajeti delavce iz privatnega sektorja (hlape in deklet).

Glede plana odkupa krompirja je ugotovljeno, da se mora čim prej izvesti razrez na posamezna gospodarstva. Odločbe glede svetnega plana so razposlane. V okviru slučajnosti je bilo govora o komasaciji krajevnih ljudskih odborov in o predlogu, da bi se Vintarovi in Levanič priključili Desterniku, pri čemer zastopajo odborški stališče, da bi se k Desterniku priključili Vintarovi in Jirkovič, Levanič pa da bi se združili s KLO Pacinje. Glede prosvetnega doma je ugotovljeno, da ga je treba popraviti, predhodno pa nabaviti vse potrebne stvari. Da ne bi vozili kmetije krompirja v Ptuj na zbirni center, je

bil stavljen predlog za ustanovitev zbirnega centra. Glede zadružništva v zapisniku ni ničesar omenjeno.

Tako se začnajo in končujejo na terenih seje krajevnih odborov z ugotovitvami dejstev, tako, da ima končno seja izglede informacijskega sestanka, ne pa analize stopnje razvoja in pogojev za razvoj socializma na vaseh, kar je osrednja točka vsega današnjega dogajanja. Plan nalog brez razdelitve dela ne more imeti obeležja borbenega plana organov ljudske oblasti. V zapisniku ni znakov revolucionarnosti odbora, iz katerih bi bilo mogoče videti način zaščite delovnih kmetov in sponda s špekulanti, ki izrabljajo popustljivost odborov v namene, ki so daleč od ciljev graditve socializma. Pz.

DOPISI

Ptuj, oktober 1949

V vrstah pred trgovinami se čisto ustvarja gneča, ki jo izrabljajo delamržeži za uspele in neuspele tatvine denarja iz torbic in žepov.

Tekom zadnjega časa so zlasti žene na ta način prišle ob večje in manjše zneske skupno z denarnicami in torbicami.

Nujno je, da vsi pošteni delovni ljudje iz Ptuj zahtevajo v vrstah strogi red, kot je že običajen po večjih mestih in da na ta način onemogočijo raznim špekulantom ustvarjanje umetne gneče in izkoriščanje te za tatvine. Ljudi, ki so nespravljivi z redom, pa bi si morali

Nashe sindikalne organizacije morajo imeti pred očmi pomen razvoja poljedelske proizvodnje tako za prehrano našega ljudstva kakor tudi za industrijo. Zato morajo posvetiti vso pozornost krepitvi državnih kmetijskih posestev, bolj podpirati razvoj kmečkih delovnih zadrug in nuditi več pomoči ljudski oblasti v borbi proti kulaškim elementom.

Iz nalog ZSJ.

TEORIJA V ZADRUŽNI PRAKSI

Pravilna setev je predpogoj dobre žetve

Dipl. ing. Zorec Egon

Pogosto se kmetje pritožujejo, da jim seme ni vzklilo ter da je setev redka in slaba. Res je, da seme večkrat ni dobro kalivo. V takih slučajih bi se lahko vprašali, če mogoče sami nismo krivi, da je setev slaba in da imamo slabe prideleke. Predpostavljamo, da semo dobro seme, očisto in razkužimo ter dobre sorte. Če je še v tem slučaju setev slaba, potem moramo temu poiskati vzrok drugje, namreč, če je bil način sejnanja dober.

Pregloboko posejano seme bo le s težavo pognojilo liste. Znano je, da se kalček hrani v začetku samo z rezervno hrano, ki je nakopičena v zrnu. Če mu te prihrane hrane znanjaka prej, preden je pognojil liste ter bi se s tem začel sam hraniti, se seme s kalčkom v zemlji zaduši. Zaradi tega je potrebno zelo paziti na pravo globino sejnanja ter se ozirati pri tem na velikost semena. Če pa na drugi strani sejemo preplitvo, ali celo tako plitvo, da seme ostane celo na zemeljski površini, je gotovo, da bo taka setev slaba. Vsako seme potrebuje za svoje kalitev vodo, površina zemlje je pa suha. Posebno je otežena kalitev, če seme ni v zemljo pritisnjeno, ker v tem slučaju ne more vpijati vlage, ki le potrebna za ožvitev kalčka. Voda prihaja do korenin po kapilarah, če pa te globoko pod koreninami pretiramo, je dvig vode in prehrana rastline onemogočena, ker rastlina sprejema samo v vodi raztopljene hranilne snovi.

Razen tega je nujno poudariti, da bo zdrava rastlina zrasla samo iz zdravega zrna. Ključ raznih bolezni so v in na zrnu, zato moramo seme pred setvijo

razkužiti, da uničimo čim več bolezenskih klic.

Sejati je treba samo dobro kaljivo in čisto seme. Prestaro seme ne kali, ker je tekom časa izgubilo življenjsko sposobnost. Zelo dobro je, če pred setvijo napravimo kalilni poskus. S tem ugotovimo odstotek nekaljivih semen in po tem lahko določimo količino potrebnih semen. Če je več nekaljivih zrn, bomo vzeli večje količino semena na isti površini, da bo posevek dovolj gost. Razumljivo je, da mora biti seme čisto, brez pleva ali drugih nečistoč. Raznih rastlin zajedalk (pojalnik, predenica). Plevel odvzema rastlinam vodo in hrano ter svetlobo, zato slabo uspevajo. Vsako seme rabi za kalitev in razvoj primerno toploto, ki pa ni za vse rastline enaka. Zato tudi ne sejemo vseh rastlin ob istem času. Če seme ne more zaradi prehladnega vremena vzkaliti in se pravilno razviti, ga rade napadejo razne bolezni in živalski škodljivci.

Kalček prodira proti površini, da bi čim prej prišel do svetlobe in da bi čim prej začel samostojno življenje. Zato zemlja ne sme biti pretrda, ker bi sicer kalček ne mogel pretrči. Tudi skorja, ki nastane na zemlji po močnem deževju, je za mlado rastlino velika ovira v njenem razvoju. V takem slučaju je potrebno površino zrahljati. Takšna skorja pa škoduje tudi večjim rastlinam, ker ovira dostop zraka do korenin in koristnih bakterij v tleh.

Kot vsako živo bitje rabijo tudi rastline hrano za svoj obstoj in razvoj. Mnogi kmetje pa gnoj, to rastlinsko hrano, pregloboko zaorjejo in ga rastline

poblize ogledati organi NM in ugotoviti, kake cilje ti zasledujejo s pomočjo nereda in gneče. Nešteto ljudi se je doslej prepričalo, da ustvarjajo v vrstah največ nerazpoloženja in kritike taki poedinci, od katerih bi se moglo ljudstvo malo česa naučiti in jih posnemati zlasti sedaj v času, ko je treba dati maksimalne storitve za graditev socializma. Č. F.

Preskrba

Poverjeništvu za trgovino in preskrbo v ptujskem okraju je prejel od uprave malo česa naučiti in jih posnemati zlasti sedaj v času, ko je treba dati maksimalne storitve za graditev socializma. Č. F.

Da bodo to ugodnost uživali res upravičeni delavci, je odvisno od uprave opekarn, ki morajo skrbeti, da bo poverjeništvu pravočasno obveščeno, kdo je upravičen do te ugodnosti.

Pri ročni izdelavi opeke so upravičeni prejemati po 1 kg kruha dnevno, vpoštevši količine iz osnovnih živilskih nakaznih, delavci, ki so zaposleni pri sledečih delih: ročno mešanje blata za opeko, prevoz blata na mizo, ročna izdelava zidne in strešne opeke, prevoz suhe opeke v peč, prevoz opeke v skladišče, zlaganje v peč, izvoz iz peči, kurjenje peči, dovažanje premoga s samokolicami, razvažanje surove opeke, kopanje ilovice, prevoz gline v vagončkih, če te potiskajo delavci, čiščenje pepela in zapiranje peči.

V opekarnah s strojno izdelavo opeke pa so upravičeni na gornjo ugodnost delavci pri sledečih delih: rezanje opeke pri stiskalnici, nošenje pogač do stiskalnice, odvajanje opeke pri avtomatskem rezanju, prevoz suhe robe v peč, izvoz iz peči, zlaganje v peč, kurjenje peči, čiščenje pepela, zapiranje vrat, kopanje ilovice in natovarjanje ilovice v vagončke, prevoz gline v vagončkih, če jih potiskajo ljudje, dovažanje premoga v peč s samokolicami, odvajanje opeke s stiskalnice.

Gornja ugodnost pripada delavcem že od 1. avgusta dalje.

Iz poverjeništvu za trgovino in preskrbo v Ptuj.

ŠAH

Prvenstvo Ptuj

Tekom tedna so bila odigrana naslednja tri kola. Najvažnejša partija med kandidatom za prvo mesto Podkrajškemu J. in Tošem se je, kakor je bilo pričakovati, končala z zmago Podkrajška, ki se je s tem uvrstil na čelu tabele in si tako že sedaj zagotovil prvo mesto. Čeprav se morajo do konca turnirja odigrati še štiri kola.

Izidi posameznih kol:

Osmo kolo: Šorli—Perger 1:0. Podkrajšek J.—Ryževski 1:0. Kosmač—Košir 0:1. Podkrajšek R.—Kanceler 1:0. Pešl—Drofenik prekinjena. Rudolf—Farazin odločeno.

Deveto kolo: Toš—Šorli 1:0. Perger—Podkrajšek J. 0:1. Farazin—Pešl 0:1. Drofenik—Podkrajšek R. 0:1. Kanceler—Kosmač 0:1. Ryževski—Rudolf 0:1.

Deseto kolo: Podkrajšek J.—Toš 1:0. Podkrajšek R.—Kosmač 1:0. Šorli—Košir 0:1. Rudolf—Perger. Pešl—Ryževski in Drofenik—Farazin odločeno.

Prekinjene in prelozene partije iz prejšnjih kol: Podkrajšek R.—Kanceler 0:1. Ryževski—Šorli 0:1. Drofenik—Rudolf 0:1 in Pešl—Podkrajšek R. 1:0.

Stanie na tabeli na desetem kolu: Podkrajšek J. 7 in pol (4). Toš 7 in pol (4). Košir 7 (1). Podkrajšek R. 7 (2). Pešl 6 (2). Rudolf 5 (3). Kosmač. Ryževski 3 (2). Šorli 3, Kanceler 2 (1). Farazin 1 (4). Perger 1 (2) in Drofenik 0 (4). K. F.

s plitvo segajočimi koreninami ne morejo doseči ter tako ne pridejo do hrane. Če ni zemlja dobro pognojena od prej, ne bo prevelikega pridelka. Če tik pred setvijo pognojimo s svežim gnojem, ga rastline ne morejo tako izkoristiti, ker se morajo hranilne snovi v gnoju šele spremeniti v tako obliko, da jih rastline lahko sprejmejo. Velike vloge imajo tudi razne koristne bakterije, ki se nahajajo le bolj na površini, ker potrebujejo zrak za svoje delovanje. Nekatere rastline pa je svez gnoj celo škodljiv. Tudi umetna gnojila moramo trošiti ob pravem času, ker so razne vrste različno topljive v vodi in imajo različno delovanje. Često nastane za-

Fizikulturniki, pred vami je izvedba jesenskega kroša

S prihodom jesenskih dni pričenjajo priprave na letošnji jesenski kros. Ker nas od te tradicionalne prireditve loči le še nekaj tednov, je potrebno, da se prične s pripravami že sedaj, tako da bo naša najmočnejša fizikulturna manifestacija izvedena s čim manjšimi nedostaki.

Malo zgodovine kroša

Grosscountry (izg. kroskantri), ali kakor mi pravimo kratko kros, je angleška beseda in pomeni dobesedno »tek po deželi«. Podoben je tudi naš izraz za kros »tek čez drn in strn«. Prvič se je pojavil kros v domovini modernega športa — Angliji. Od tam se je v pričetku našega stoletja prenesel še na ostale evropske dežele. Gojili so ga le nekateri športniki, predvsem atleti, in sicer kot uvod v zimsko sezono. Svoj pravi razmah in namen pa je kros doživel šele po prvi svetovni vojni v Sovjetski zvezi. Ta je uvidela velik pomen in koristi te posebne športske discipline in so številke sodelujočih množice šle v milijone in milijone.

Po osvoboditvi se je kros tudi pri nas uveljavil med najširšimi ljudskimi množicami. Z vsakim letom postajajo kroši bolj in bolj priljubljena panoga, kar dokazujejo številke, ki tudi pri nas dosežajo milijone. Kroši pa niso le sredstvo, s katerim se množice ljudstva vključujejo v fizikulturo, temveč so tudi odlično sredstvo za odkrivanje novih športnih talentov. Spomnimo se samo odličnih državnih rekorderjev Stefanoviča, Segečina, Vujčiča. Radosavljevičev in še cele vrste drugih vrhunskih športnikov, katere so odkrili kroši.

Kako bomo izvedli jesenski kros?

Jesenski kros mora pokazati rezultate polneta del fizikulturnikov in biti nekak prehod od igrišč bazenov, stadionov k telovadnicam in snežnim poljanom. Letošnji jesenski kros mora pokazati rezultate in sadove vsega dela čez leto, mora pa obdržati tudi svoj mobilizatorski značaj. Ne smemo se pri krosu omejit samo na članstvo telovadnih oziroma športnih društev, marveč moramo zajeti predvsem tiste široke množice, ki se ne bavijo s fizikulturo, to je še velik del delavcev in amatevcev po tovarnah in ustanovah in zlasti delavce in kmečke mladine na vasi. Zato morajo vse fizikulturne organizacije na terenu stopiti v stike z raznimi aktivni tovarnami, ustanovami ter se z njimi domniti glede kroša. Delati pa morajo v najtesnejšem stiku z OF, LMS, AFŽ, sindikati, centri s predvotniško vlogo mladine in drugimi množičnimi organizacijami. Tam kjer telovadnih društev ni, je nujno, da kros organizira ljudska mladina sama. Le s tesno povezavo fizikulturne organizacije z ostalimi množičnimi organizacijami, bo jesenski kros izveden res množično, ljudska manifestacija.

Marsikdo se bo ustrašil dolžine proge in bo rekel, da ne bo vzdržal do konca. V resnici pa lahko vsak zdrav človek z lahkoto preteče odmerjeno progo, le če ima količina treninga. Če tekmovalci tečejo popolnoma brez priprav, je naporen tek za posameznika lahko celo škodljiv za njihovo zdravje. Zato je nujno potrebno, da se sistematično posvete treningu in pripravi na kros vsa pozornost.

Kako bomo trenirali?

Vsak fizikulturnik, ki se pripravlja na kros, naj ima vsaj 6 do 8 treningov. Po glejmo, kakšne osnovne treninge priporočajo strokovnjaki:

Prvi trening traja pol ure po mehkem in ravnem terenu. Ima značaj lahkega vežbanja. Sestoji iz kratkih tekov 60 do 70 metrov, telovadbe, dihalnih vaj, preskokov preko jarkov, preprek itd.

Drugi trening traja nekoliko več. Pričenja se s hitro hojo na 500 do 800 m, ki prehaja v lahek tek na 200 m in nato zopet na telovadbo in skoke kot v prvem treningu.

Tretji trening pričnemo s hitro hojo na 800 m, ki preide v tek do 400 m. Nato se parkrat steče z odmori 100 oziroma 200 m, na koncu tek na 800 m z izrabo polovice moči.

Četrty trening prične s hojo, nato tek na 600 m, zopet malo hoje, odmor in tek na 1000 metrov.

Peti trening: iz hoje preiti v tek do 5 minut, nato tek na 200 m, hoja, odmor, tek na 400 m, vse brez zapiranja. Po možnosti vse še enkrat ponoviti.

Šesti trening: razgibati se s tekom in gimnastiko, nato preteči 2000 m po gozdnem terenu.

Sedmi trening: tek na tisoč metrov počasi, na vsakih 200 m pojačati tempo, nato pa ga zopet zmanjšati. Nato hoja, odmor in zopet tek na tisoč metrov.

Osmi trening: pričetni z izmeničnim tekom in hojo, nato po umiritvi počasi preteči 1500 metrov.

Ta osnutek treninga je prirejen za člane, zato ga je treba za ostale starosti primerno prilagoditi. Razumljivo pa je, da se ga ni treba točno držati, temveč ga je treba prilagoditi okoliščinam.

Proga

mora biti dobro izbrana in skrbno markirana. Najbolje je, če je proga krožna, to je, da je start in cilj na enem mestu. Proga naj teče po gozdnem in travnatem terenu, izogibati se je treba zlasti cest in trdega zemljišča. Markirati je treba progo z barvnim papirjem, tako da tekmovalcem ne bo treba med tekom paziti, da ne bi zašli. Približno dolžino proge izmerimo, tako da na vsak kilometer izmerimo 1250 korakov. Cilj postavimo najbolje v obliki ljajka, s pomočjo vrvi, ali pa ga improviziramo, tako da se več ljudi drži za roke. Vrstni red ugotavljamo na ta način, da ima vsak tekmovalček listek s svojim imenom, katerega odda na cilju funkcionarju, ki listke nabađa na primeren žebelj.

Letošnji jesenski kros mora biti nova zmaga naše množične fizikulture. On jo tudi bo, ker ni dvoma, da bodo naše fizikulturne in druge množične organizacije v okraju to svojo nalogo izvršile. »Jesenski kros 1949« bo tudi obenem slika naše moči, naših uspehov in naših možnosti; bo tudi izpit naše politične zrelosti ter manifestacija množičnosti v našem fizikulturnem gibanju. K. M.

ODOBJKA

SD Polet (Maribor) II.—TD Ptuj 2:1

V četrtek, dne 29. septembra t. l. je bila v Mariboru na igrišču železničarja odigrana povratna tekma v odbojki med SD Poletom iz Maribora in TD Ptujem. Zmagali so zasluženo igralci SD Poleta, ki so bili vse čas v premoči. Kljub temu je Ptujčanom uspelo osvojiti s po-zrtvovalno igro prvi set s 15:10. Drugi in tretji set so igralci Poleta odločili z boljšo igro v svojo korist z rezultatom 15:4 in 15:6. Sodnik je sodil z napakami. Gledalcev je bilo okoli 100.

Objava

V šoli na Bregu bo tudi letos izobraževalni tečaj, ki se bo pričel meseca noveembra. Kakor v lanskem izobraževalnem tečaju, tako se bodo tudi letos predavali praktični predmeti. Za tovaršice bodo posebej tudi ure gospodinjstva.

Tovariši in tovarišice, prijavite se takoj in v velikem številu v ta tečaj!

Prijave sprejema vsak dan upraviteljsvo šole na Bregu.

Pripravljalni odbor

rastline. Ječmen namreč zahteva dobro kakovost zemlje in jo tudi močno izčrpa. Bolj primerna je setev ovsa po ozimni rži ali pšenici. Jaro žito zapusti polje navadno zelo zapleveljeno s poljsko gorčico in repicem, kar seveda ni v prid ovsu. Zelo dobro pa uspeva na dobro preoranih njivah, zlasti na detelj-skih, gozdnih parcelah in dreniranih zemljah, osušenih ribnikih ter drugod, kjer je uspeh setve drugih pridelkov zelo negotov.

Oves zapuša v zemlji razmeroma obilno korenin, ki vsebujejo tudi precej hranilnih rastlinskih snovi. Na podlagi poskusov je ugotovljeno, da vsebujejo korenine ovsa do globine 25 cm v zemlji na ha v teži 3726 kg okrog 30 kg dušika, 33 kg fosforne kisline in 28 kg kalija. Zato najdejo v ovsu posajane detelje dovolj hrane za prvo rast v začetku na površini, ki jo ovsa manj izčrpa kot ostale rastline pozneje pa iz etrnišča, ki hitro razpade. Tudi okopavne najdejo po ovsu dovolj lahke sprejemljive hrane, ki pa za uspešno rast ne zadostuje. Po ovsu jih je treba pognojiti še s hlevskim in umetnim gnojem.

Oves je slaba predrastlina za vse žitne rastline in zlasti še za ozimna žita. Najprimernejše je, če mu sledijo one rastline, ki imajo glede hranilnih snovi razmeroma manjše zahteve. K temu spada predvsem sočivnate in deteljne rastline, ki si osvajajo dušik neposredno iz zraka s pomočjo raznih bakterij, ki se nahajajo na koreninah.

Iz navedenega sledi, da ovsa lahko uvrstimo v kolobarju tam, kjer bo zaradi svojih najhujših zahtev na rodnost zemlje kolikor toliko dobro obrodil, kjer bi pa druge rastline gotovo obrodile. Tega se bomo poslužili posebno na kisljih zemljah, ki ovsu ne škodujejo, temveč mu celo ugajajo, med tem ko nam druga žita, predvsem jari ječmen in pšenica ne bi nikdar dala primerne pridelka.

Oves v kolobarjenju

Zadnjč smo govorili o ovsu kot krmilu. Tokrat pa pogledjmo, kakšno vlogo ima oves v kolobarjenju.

Oves je rastlina, ki ima med žiti največ in najdaljše korenine. Te izločajo obilo ogljikovega dvokisa (CO₂), ki v zemlji znatno pomaga k razkrajanju hranilnih snovi za v korenine dostopno obliko. Obilne korenine omogočajo, da zahteva ovsa od kakovosti veliko manj kakor druge žitne rastline. Iz istega vzroka uvrščamo ovsa v kolobarju na najslabše mesto, kar z gospodarskega stališča nikakor ni umestno, kajti zadovoljiv pridelok je odvisen od istih pogojev za rast, ki so merodajni za ostale rastlinske vrste. V kolobarjenju uvrstimo ovsa večkrat dvakrat na isto mesto, kar pa ni priporočljivo, ker ovsa znatno izčrpa in preloži je pridelke naslednjega leta na isti njivi znatno manjši. Poleg tega s takim ravnanjem znatno pripomoremo k razmnoževanju nevarnih, majhnih živalic i. zv. mematodov, ki objedajo koreninice. Toda tudi na zemlji, kjer se dosedaj te živalice niso pojavile, ni pri-

poročljivo, da bi ovsu sledil zopet oves ali pesa, ker mematodi napadajo tudi sadeže.

Če ne upoštevamo nevarnosti, ki preti ovsu pred imenovanimi škodljivci, bo ovsa najboljše uspeval po repi in pesi. Kajti pesa zahteva najboljše pripravo in rahljanje zemlje ter redno zatiranje pleva. Dober predhodnik ovsa je tudi krompir, ki potrebuje v primeri z repi in pesi manj dušika. Od rastlin, ki se uporabljajo za zeleno krmno, so za ovsa najprimernejše predrastline razna sočiva (grah, fižol, grašica itd.) ter razne detelje. Priporočiti je treba, da po imenovanih predrastlinah, kakor tudi po preobilno pognojnih okopavinah, ovsa zlasti na rodovitni zemlji rad položijo. Z ozirom na to, da stavi ovsa na kakovost zemlje manjše zahteve, kakor druga žita, ga lahko setemo tudi za manj primernimi predrastlinami, zlasti ako mu pomagamo k boljši rasti s primernim gnojenjem z umetnimi gnojili. Upoštevati pa moramo, da rastline, ki kmalu zore, kot je n. pr. ozimni ječmen, niso primerne pred-